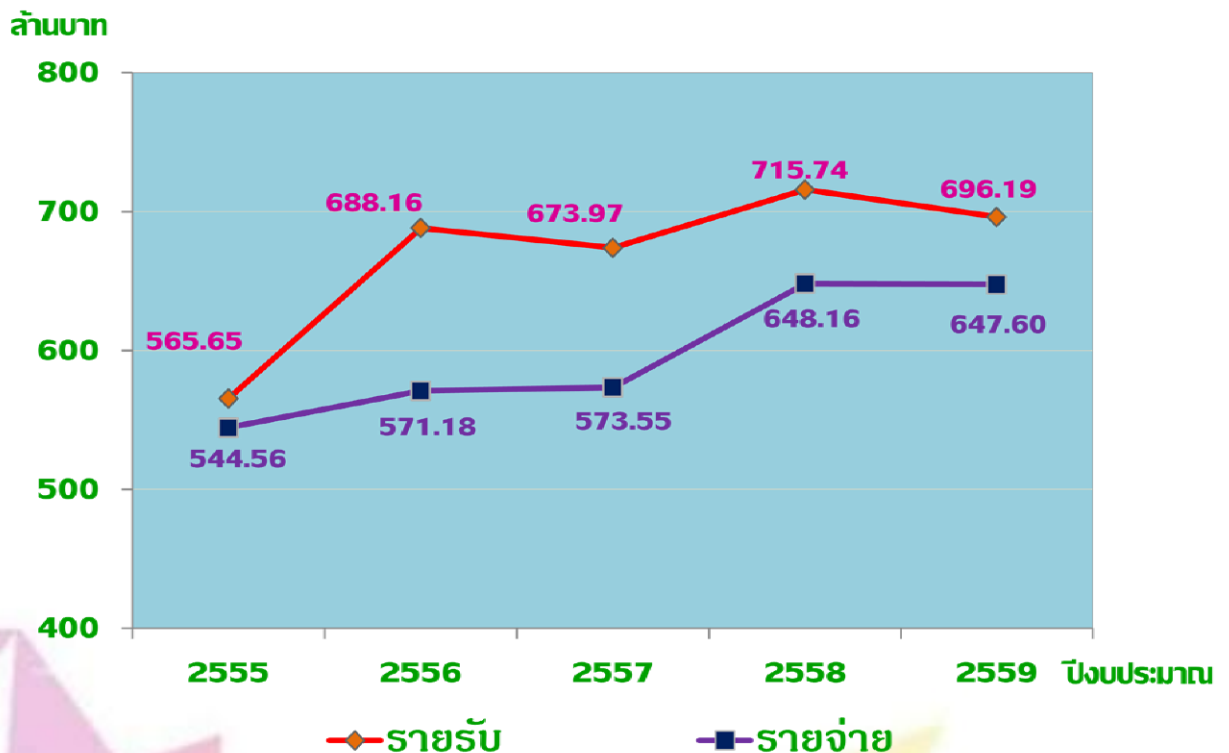

รายงานการวิเคราะห์ฐานะทางการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2559

เทศบาลนครลำปาง
Lampang City Municipality

บทสรุปผู้บริหาร

ปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมีรายได้ 696.19 ล้านบาท รายจ่าย 647.60 ล้านบาท โดยมีดุลการคลังในงบประมาณเกินดุล 52.03 ล้านบาท เมื่อรวมกับดุลการคลังนอกงบประมาณซึ่งขาดดุล 3.44 ล้านบาท ทำให้เกินดุลการคลัง รวมทั้งสิ้น 48.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.50 ของรายจ่ายทั้งหมด โดยมีประเด็นสำคัญและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ประเด็นสำคัญ

- ด้านรายได้ รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้ จำนวน 310.04 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 24.85 ล้านบาท มีอัตราการลดลงร้อยละ 7.42 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 44.53 ของรายได้ทั้งหมด ทั้งนี้ เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2558 ซึ่งเทศบาลได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอนต่ำกว่าที่ได้ประมาณการไว้ ประกอบกับได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และเงินอุดหนุนจากหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ลดลงจากปีที่ผ่านมา
- ด้านรายจ่าย เทศบาลมีรายจ่ายเพื่อการลงทุน จ่ายจากงบประมาณ จำนวน 91.16 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 4.30 ล้านบาท มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.95 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.50 ของรายจ่ายตามงบประมาณ โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 เนื่องจากผู้บริหารคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ตามนโยบายด้านการพัฒนาเมือง ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้า สำหรับรายจ่ายเพื่อการลงทุน จ่ายจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ จำนวน 6.69 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 10.13 ล้านบาท มีอัตราการลดลงร้อยละ 60.23 เนื่องจากเทศบาลได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพื่อดำเนินโครงการลดลง
- ด้านหนี้สินและภาระหนี้ ในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมียอดหนี้สินคงค้าง จำนวน 55.59 ล้านบาท เป็นหนี้เงินกู้จากธนาคารออมสิน (กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค) จำนวน 1.10 ล้านบาท และหนี้เงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) จำนวน 54.49 ล้านบาท ทั้งนี้ เทศบาลมีภาระหนี้สิน จำนวน 8.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.68 ของรายจ่ายตามงบประมาณ ซึ่งเมื่อคาดการณ์ในปีงบประมาณ 2560 เทศบาลมีภาระหนี้สินที่จะต้องชำระ รวมทั้งสิ้นจำนวน 8.70 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.30 ของประมาณการรายจ่ายตามงบประมาณ
- เทศบาลมียอดเงินสะสมรวม (ไม่รวมทุนสำรองเงินสะสม) จำนวน 547.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมา จำนวน 48.81 ล้านบาท มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.79 เมื่อหัก เงินฝาก ก.ส.ท. จำนวน 107.65 ล้านบาท หัก เงินสะสมรูปแบบอื่น ๆ จำนวน 45.74 ล้านบาท และ หัก ยอดเงินที่อนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสมแล้ว (แต่ยังไม่ได้เบิกจ่าย) 7 โครงการ จำนวน 39.38 ล้านบาท ดังนั้น เทศบาลจะเหลือเงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 จำนวน 354.54 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- เทศบาลควรสนับสนุนการทบทวน ปรับปรุง แก้ไขเทศบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการยกร่างเทศบัญญัติฯ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับต้นทุนการให้บริการและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สำหรับการบริหารการจัดเก็บรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง หมวดภาษีอากร ซึ่งถือเป็นรายได้หลักสำคัญ ควรรักษามาตรฐานการจัดเก็บรายได้ให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้บริหารควรให้การสนับสนุนการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ จำนวน 2 อัตรา สำหรับค่าธรรมเนียมที่เทศบาลจัดเก็บรายได้ ควรเพิ่มอัตรากำลังในการออกตรวจภาคสนามให้เพียงพอ ซึ่งจะสามารถเพิ่มพูนรายได้ให้กับเทศบาล รวมถึงควรส่งเสริมพัฒนาความรู้ให้กับบุคลากรเพื่อรองรับและเตรียมความพร้อมการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เชิงนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้การพัฒนารายได้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไป

- เทศบาลควรให้การสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน โดยอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องของการดำเนินการตามกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ การบริการด้านสาธารณูปโภค การให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนการเพิ่มเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประกอบการ เช่น การเชิญให้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล การรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เป็นต้น

- เทศบาลควรเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานและแผนการจัดหาพัสดุ เพื่อไม่ให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณกระจุกตัวในช่วงปลายปีงบประมาณ มีการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อประกอบการตัดสินใจด้านการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโดยการโอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับโครงการที่ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นลำดับแรก โครงการที่สามารถเสริมสร้างเพิ่มพูนรายได้ให้กับประชาชน โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรและการให้บริการของเทศบาล โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ตลอดจนการรณรงค์ให้มีการใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

- เทศบาลควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในที่ได้จัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือของพนักงานทุกระดับ ซึ่งมีส่วนร่วมในการค้นหาความเสี่ยงและประเมินความเสี่ยงด้วยตนเอง ผ่านการวิเคราะห์และสอบทานการประเมินโดยผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเทศบาลเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการและประชาชนเป็นสำคัญ

- เทศบาลควรส่งเสริมให้บุคลากรถือปฏิบัติตามนโยบายความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านความโปร่งใส ด้านความพร้อมรับผิด ด้านความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร ด้านคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน และด้านการสื่อสารภายในหน่วยงาน ซึ่งกำหนดเป็นมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติให้บุคลากรทุกคนพึงยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่กับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ๆ

เทศบาลนครลำปาง
บทวิเคราะห์ฐานะทางการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2559

1. สถานการณ์ด้านรายได้

ในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมีรายได้จริงรวมทั้งสิ้น จำนวน 696.19 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 19.55 ล้านบาท มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 2.73 (ตารางที่ 1) ประกอบด้วย

- รายได้ที่จัดเก็บเอง จำนวน 120.99 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 7.10 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.38 ของรายได้ทั้งหมด รายได้หลัก คือ ภาษีที่เก็บจากฐานทรัพย์สินที่อยู่ในเขตเทศบาล และค่าบริการที่เก็บจากผู้ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่เทศบาลเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ รายได้ที่จัดเก็บเองเพิ่มขึ้นจากกิจการที่มालงทุนเป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้จัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้น ประกอบกับเทศบาลมีรายได้เงินช่วยเหลือจากสถานธนาบาลเพิ่มขึ้น

- รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้ จำนวน 265.16 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 1.02 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.09 ของรายได้ทั้งหมด เนื่องจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคอสังหาริมทรัพย์ของกระทรวงมหาดไทย เพื่อลดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนการโอน (ซื้อขายอสังหาริมทรัพย์) และค่าธรรมเนียมการจำนอง โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2558 ถึงวันที่ 28 เมษายน 2559 รวมระยะเวลา 6 เดือน ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลง

- รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้ จำนวน 310.04 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 7.42 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 44.53 ของรายได้ทั้งหมด ทั้งนี้ เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2558 ซึ่งเทศบาลได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอนต่ำกว่าที่ได้ประมาณการไว้ ประกอบกับได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินอุดหนุนจากหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ลดลงจากปีที่ผ่านมา

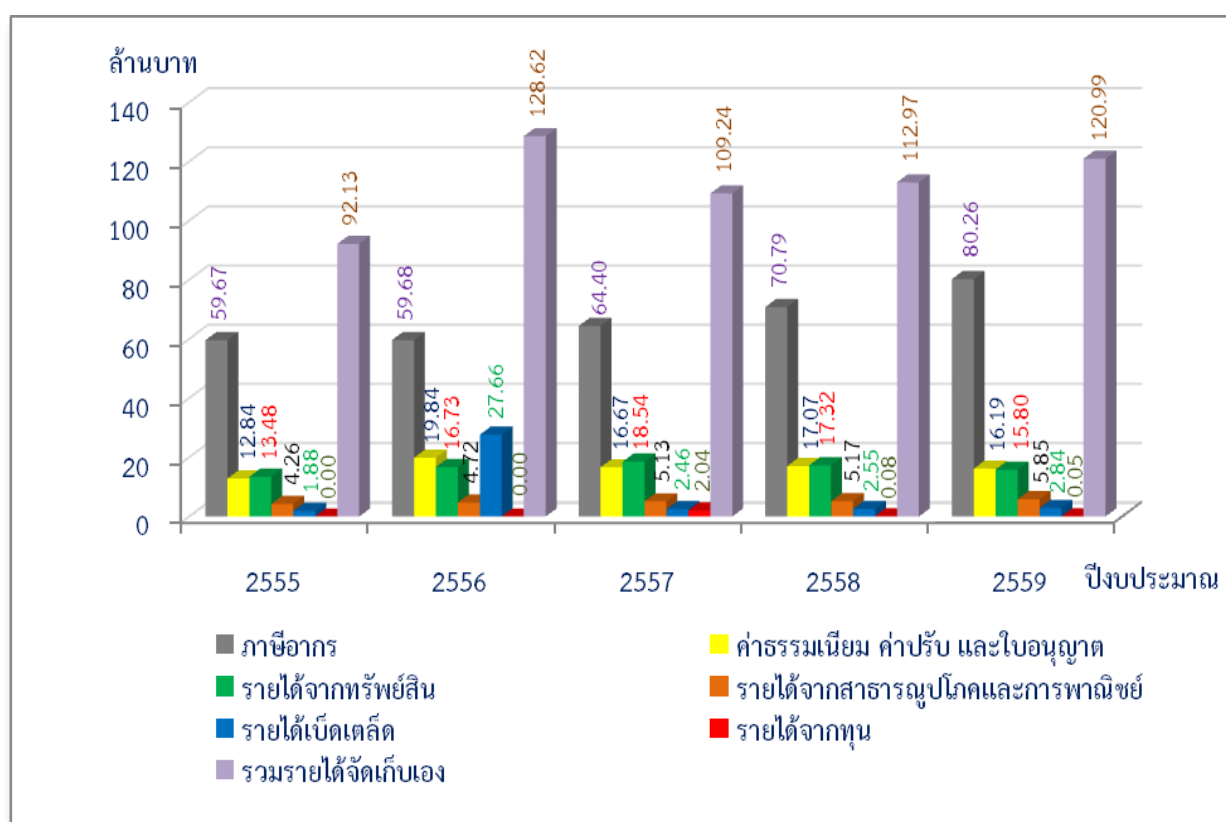
ตารางที่ 1 โครงสร้างรายได้ของเทศบาล

ประเภทรายได้	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
1. รายได้ที่จัดเก็บเอง (บาท)	92,134,293.91	128,615,757.29	109,238,323.10	112,965,639.52	120,991,752.42
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	5.58	39.60	-15.07	3.41	7.10
สัดส่วนต่อรายได้ทั้งหมด (ร้อยละ)	16.29	18.69	16.21	15.78	17.38
2. รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท)	225,803,964.05	266,056,837.18	262,940,020.15	267,892,010.85	265,160,982.33
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	2.95	17.83	-1.17	1.88	-1.02
สัดส่วนต่อรายได้ทั้งหมด (ร้อยละ)	39.92	38.66	39.01	37.43	38.09
3. รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท)	247,713,303.53	293,483,615.78	301,795,037.08	334,885,629.99	310,037,891.29
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	7.24	18.48	2.83	10.96	-7.42
สัดส่วนต่อรายได้ทั้งหมด (ร้อยละ)	43.79	42.65	44.78	46.79	44.53
รวมรายได้ทั้งหมด (บาท)	565,651,561.49	688,156,210.25	673,973,380.33	715,743,280.36	696,190,626.04
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	5.22	21.66	-2.06	6.20	-2.73

ตารางที่ 2 โครงสร้างรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

หมวดรายได้	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)	ปี 2557 (บาท)	ปี 2558 (บาท)	ปี 2559 (บาท)
ภาษีอากร	59,668,880.12	59,675,032.82	64,395,238.13	70,788,331.48	80,263,429.29
ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต	12,841,637.78	19,837,291.21	16,672,884.69	17,073,329.09	16,187,848.61
รายได้จากทรัพย์สิน	13,483,765.00	16,725,192.93	18,543,975.04	17,316,915.64	15,804,018.91
รายได้จากสาธารณูปโภค และการพาณิชย์	4,264,883.97	4,718,635.65	5,125,179.98	5,165,997.50	5,846,120.91
รายได้เบ็ดเตล็ด	1,875,127.04	27,659,604.68	2,456,485.26	2,545,265.81	2,838,904.70
รายได้จากทุน	-	-	2,044,560.00	75,800.00	51,430.00
รวมรายได้จัดเก็บเอง	92,134,293.91	128,615,757.29	109,238,323.10	112,965,639.52	120,991,752.42

แผนภาพที่ 1 รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง ภาพรวมมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 8.03 ล้านบาท (ตารางที่ 2 และแผนภาพที่ 1) เมื่อพิจารณาแยกตามหมวดรายได้ จะเห็นได้ว่า หมวดภาษีอากรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 9.48 ล้านบาท เกิดจากกิจการที่มาลงทุนเป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ แต่จากการตรวจสอบฐานข้อมูล ผู้ชำระภาษีพบว่า มีจำนวนรายได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น มีสาเหตุจากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม ยังไม่ทั่วถึง และการแจ้งประเมินภาษีไม่ทัน เนื่องจากยังขาดบุคลากรตำแหน่งเจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ จำนวน 2 อัตรา ทั้งนี้ เพื่อให้ฐานข้อมูลผู้ชำระภาษีมีความครบถ้วน และสามารถแจ้งประเมินภาษีได้ทันภายในปีงบประมาณ ก็จะสามารถเพิ่มพูนรายได้ให้กับเทศบาล

หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต มีรายได้ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 0.89 ล้านบาท เนื่องจากได้รับค่าปรับผู้กระทำผิดกฎหมายจราจรทางบกลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 21.34 ซึ่งเป็นค่าปรับที่สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปางและศาลแขวงจังหวัดลำปางนำส่งในคดีจับกุมผู้กระทำผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ในอัตราลดลง ส่วนค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บรายได้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เทศบาลยังออกตรวจสอบภาคสนามไม่ทั่วถึงเนื่องจากบุคลากรมีไม่เพียงพอ

หมวดรายได้จากทรัพย์สิน มีรายได้ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 1.51 ล้านบาท เนื่องจากสัญญาเช่าพื้นที่ในตลาดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมือง) สิ้นสุดอายุสัญญา ประกอบกับผู้เช่าร้องเรียนไปยังจังหวัดลำปาง เพื่อเรียกร้องให้มีการชะลอการต่ออายุสัญญาเช่า และขอลดค่าเช่ารายเดือน ส่งผลให้มีการชะลอการต่ออายุสัญญาเช่า และการจัดเก็บค่าเช่ารายเดือนออกไป

หมวดรายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 0.68 ล้านบาท โดยเทศบาลมีรายได้เงินช่วยเหลือจากสถานธนาถนุบาลเพิ่มขึ้น จากการบริหารกิจการสถานธนาถนุบาลที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการบริการเพื่อประชาชน การจัดหาเงินทุนหมุนเวียนให้เกิดสภาพคล่อง และการปรับปรุงอาคารสถานที่ สถานธนาถนุบาลให้มีความสวยงาม ทันสมัย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการ

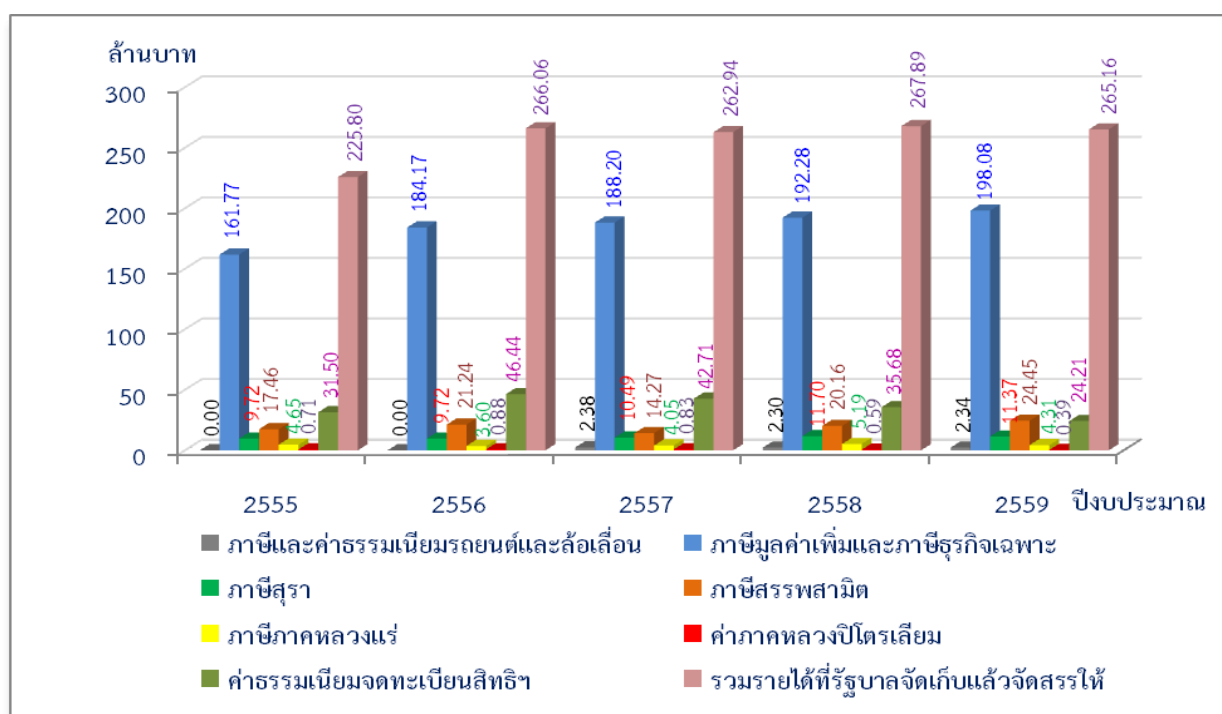
หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด มีรายได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 0.29 ล้านบาท โดยในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมีรายได้เพิ่มขึ้นจากค่าน้ำประปา และค่าไฟฟ้า ซึ่งจัดเก็บจากพ่อค้าแม่ค้าในตลาดเทศบาล

หมวดรายได้จากทุน มีรายได้ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 0.02 ล้านบาท โดยเทศบาลมีรายได้ค่าขายทอดตลาดทรัพย์สินลดลง เนื่องจากทรัพย์สินที่เทศบาลขายโดยวิธีทอดตลาดมีมูลค่าทรัพย์สินต่ำกว่าปีงบประมาณที่ผ่านมา

ตารางที่ 3 โครงสร้างรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล

ประเภท	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)	ปี 2557 (บาท)	ปี 2558 (บาท)	ปี 2559 (บาท)
ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน	-	-	2,383,143.17	2,298,542.64	2,343,666.35
ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ	161,767,420.95	184,173,460.11	188,196,235.11	192,278,391.27	198,083,748.94
ภาษีสุรา	9,717,842.59	9,716,687.05	10,494,248.50	11,702,570.02	11,367,985.65
ภาษีสรรพสามิต	17,462,723.36	21,243,186.80	14,274,257.89	20,157,795.50	24,452,630.84
ภาษีภาคหลวงแร่	4,648,315.20	3,601,733.08	4,054,303.17	5,193,224.12	4,313,074.60
ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	710,694.10	878,867.43	828,314.34	585,547.30	389,595.95
ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิ	31,496,967.85	46,442,902.71	42,709,517.97	35,675,940.00	24,210,280.00
รวมรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้	225,803,964.05	266,056,837.18	262,940,020.15	267,892,010.85	265,160,982.33

แผนภาพที่ 2 รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล

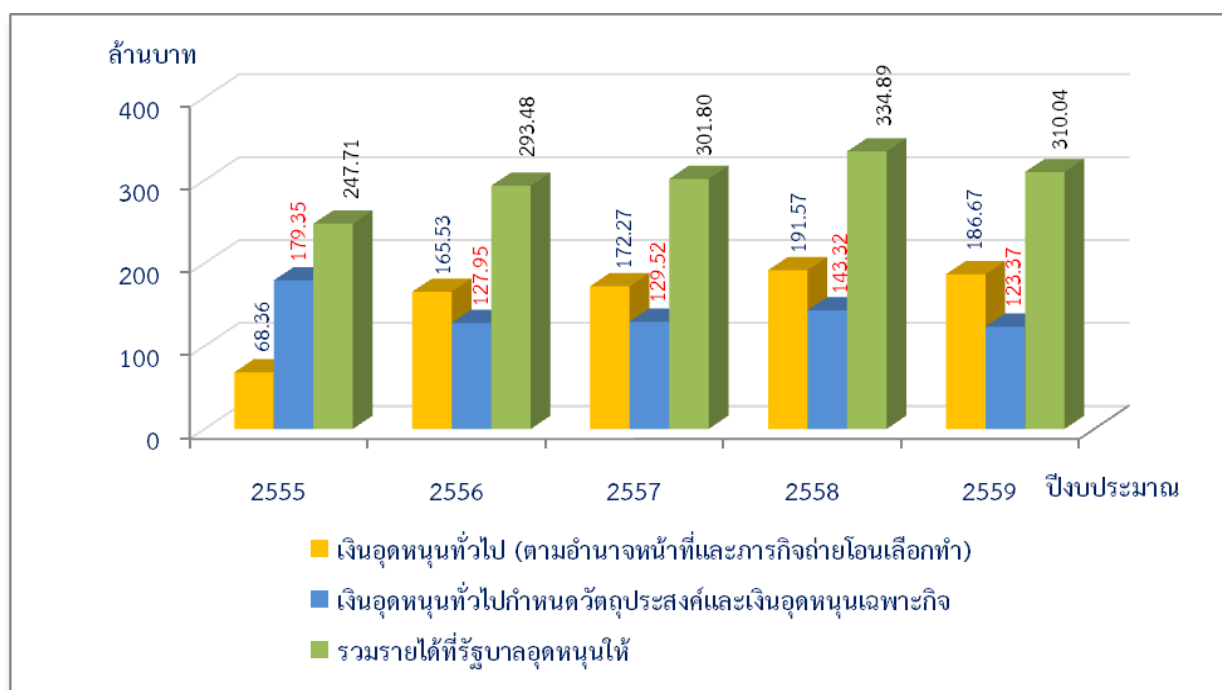

รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล ภาพรวมมีรายได้ลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลได้รับจัดสรร จำนวน 265.16 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2558 จำนวน 2.73 ล้านบาท สืบเนื่องจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคก่อสร้างหิรมทรัพย์ของกระทรวงมหาดไทยเพื่อลดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนการโอน (ซื้อขายอสังหาริมทรัพย์) จากปกติ 2% ลดเหลือ 0.01% ของราคาประเมินทุนทรัพย์ และค่าธรรมเนียมการจ้างงาน จากปกติ 1% ลดเหลือ 0.01% ของราคาจ้างง โดยมืผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2558 ถึงวันที่ 28 เมษายน 2559 รวมระยะเวลา 6 เดือน ส่งผลให้รายได้ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดินของเทศบาลได้รับการจัดสรรลดลง (ตารางที่ 3 และแผนภาพที่ 2)

ตารางที่ 4 รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้เทศบาล

ประเภท	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
1. เงินอุดหนุนทั่วไป (ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) (บาท)	68,360,849.00	165,533,811.00	172,274,465.00	191,569,191.00	186,672,833.00
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-4.97	142.15	4.07	11.20	-2.56
2. เงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (บาท)	179,352,454.53	127,949,804.78	129,520,572.08	143,316,438.99	123,365,058.29
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	12.75	-28.66	1.23	10.65	-13.92
รวมรายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้ (บาท)	247,713,303.53	293,483,615.78	301,795,037.08	334,885,629.99	310,037,891.29
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	7.24	18.48	2.83	10.96	-7.42

แผนภาพที่ 3 รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้เทศบาล

ภาพรวมรายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้เทศบาล (ตารางที่ 4 และแผนภาพที่ 3) จะเห็นได้ว่าในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมีรายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 24.85 ล้านบาท โดยเทศบาลได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไป (ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) จำนวน 186.67 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมาจำนวน 4.90 ล้านบาท เงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ จำนวน 123.37 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 19.95 ล้านบาท ทั้งนี้ ในส่วนของเงินอุดหนุนทั่วไป (ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอน) เทศบาลได้รับการจัดสรรงบประมาณต่ำกว่าที่ได้ประมาณการไว้ ประกอบกับในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ เพียง 2 โครงการ รวมจำนวน 6.71 ล้านบาท ได้แก่ โครงการก่อสร้างอาคารเรียนอนุบาล โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง) จำนวน 5.81 ล้านบาท และโครงการติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ติดตั้งในเขตพื้นที่ชุมชนนาก่วมใต้ จำนวน 0.90 ล้านบาท

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดโครงสร้างของรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

สัดส่วนรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

ประเภท	ปี 2555 (ร้อยละ)	ปี 2556 (ร้อยละ)	ปี 2557 (ร้อยละ)	ปี 2558 (ร้อยละ)	ปี 2559 (ร้อยละ)
รายได้จากภาษีอากร ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	64.76	46.40	58.95	62.67	66.34
รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	13.94	15.42	15.26	15.11	13.38
รายได้จากทรัพย์สิน ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	14.63	13.00	16.98	15.33	13.06
รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	4.63	3.67	4.69	4.57	4.83
รายได้เบ็ดเตล็ด ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	2.04	21.51	2.25	2.25	2.35
รายได้จากทุน ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	-	-	1.87	0.07	0.04
รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

จากตารางที่ 5 ตัวชี้วัดโครงสร้างของรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง พบว่าสัดส่วนรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองที่มีอัตราร้อยละสูงสุด ได้แก่ รายได้จากภาษีอากร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.34 ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

รองลงมา ได้แก่ รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.38 รายได้จากทรัพย์สิน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.06 รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.83 รายได้เบ็ดเตล็ด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.35 และรายได้จากทุน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.04 ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง ตามลำดับ

2. สถานการณ์ด้านรายจ่าย

ในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมีรายจ่ายทั้งสิ้น จำนวน 647.60 ล้านบาท ภาพรวมลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 0.56 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายทั้งหมดในปีงบประมาณที่ผ่านมา พบว่ามีอัตราการลดจรร้อยละ 0.09 ทั้งนี้ รายจ่ายของเทศบาล แยกเป็น รายจ่ายตามงบประมาณ จำนวน 520.79 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.42 ของรายจ่ายทั้งหมด และรายจ่ายพิเศษ จำนวน 126.80 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.58 ของรายจ่ายทั้งหมด (ตารางที่ 6 และตารางที่ 7)

หากพิจารณารายจ่ายตามงบประมาณ ปรากฏว่า เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 15.95 ล้านบาท โดยมีอัตราการเพิ่มจรร้อยละ 3.16 แยกเป็น งบกลาง จำนวน 28.89 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 1.03 ล้านบาท โดยมีอัตราการลดจรร้อยละ 3.44 รายจ่ายประจำ จำนวน 400.75 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 12.68 ล้านบาท โดยมีอัตราการเพิ่มจรร้อยละ 3.27 และรายจ่ายเพื่อการลงทุน จำนวน 91.16 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 4.30 ล้านบาท โดยมีอัตราการเพิ่มจรร้อยละ 4.95 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนรายจ่ายตามงบประมาณ ภาพรวมจะเห็นได้ว่ารายจ่ายประจำของเทศบาลอยู่ในระดับที่สูง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.95 รองลงมา คือ รายจ่ายเพื่อการลงทุน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.50 และงบกลาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.55 ของรายจ่ายตามงบประมาณ ตามลำดับ

ในส่วนของรายจ่ายพิเศษ (รายจ่ายที่ไม่ต้องนำมาตั้งงบประมาณ) ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 16.51 ล้านบาท โดยมีอัตราการลดจรร้อยละ 11.52 แยกเป็น รายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจและเงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์ จำนวน 123.37 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 19.95 ล้านบาท โดยมีอัตราการลดจรร้อยละ 13.92 และรายจ่ายจากเงินสะสม จำนวน 3.44 ล้านบาท โดยมีอัตราการเพิ่มจรร้อยละ 100.00 (ปีงบประมาณ 2558 ไม่มีการใช้จ่ายจากเงินสะสม) ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ารายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจและเงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์ ลดลงเป็นจำนวนมาก เนื่องจากในปีงบประมาณ 2559 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น ได้แจ้งแนวทางการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายรองรับเงินอุดหนุนทั่วไปด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้นำเงินอุดหนุนสำหรับส่งเสริมศักยภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ค่าปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน และเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน (รายหัว) ค่าหนังสือเรียน ค่าเครื่องอุปโภคบริโภค ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ไปตั้งเป็นงบประมาณรายจ่าย ในปีงบประมาณ 2559 ประกอบกับเทศบาลได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพื่อดำเนินโครงการลดลง โดยได้รับจัดสรรเพียง 2 โครงการ ได้แก่ โครงการก่อสร้างอาคารเรียนอนุบาล โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง) จำนวน 5.81 ล้านบาท และโครงการติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ติดตั้งในเขตพื้นที่ชุมชนกว่ามใต้ จำนวน 0.90 ล้านบาท

สำหรับรายจ่ายจากเงินสะสม จำนวน 3.44 ล้านบาท เทศบาลใช้จ่ายเป็นเงินเดือน เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล และค่าเช่าบ้าน ให้แก่พนักงานเทศบาลกรณีกลับเข้ามารับราชการ 3 ราย จำนวน 2.88 ล้านบาท จ่ายเป็นเงินบำเหน็จลูกจ้างประจำที่เสียชีวิต 1 ราย จำนวน 0.44 ล้านบาท และจ่ายคืนเงินค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน 1 ราย จำนวน 0.12 ล้านบาท ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมียอดเงินที่อนุมัติให้จ่ายขาดจากเงินสะสมแล้ว (แต่ยังไม่ได้เบิกจ่าย) อีก 7 โครงการ รวมจำนวน 39.38 ล้านบาท โดยจะเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2560

ตารางที่ 6 โครงสร้างรายจ่ายในภาพรวม

รายการ	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)	ปี 2557 (บาท)	ปี 2558 (บาท)	ปี 2559 (บาท)
1. รายจ่ายตามงบประมาณ	328,920,707.89	422,943,977.19	441,038,532.29	504,841,588.64	520,793,596.79
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	6.60	28.59	4.28	14.47	3.16
1.1 งบกลาง	15,360,187.38	22,371,995.44	27,732,295.89	29,918,621.83	28,888,005.58
1.2 รายจ่ายประจำ	270,494,218.65	352,927,000.49	366,037,079.11	388,061,922.59	400,746,904.78
1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	43,066,301.86	47,644,981.26	47,269,157.29	86,861,044.22	91,158,686.43
2. รายจ่ายพิเศษ	215,639,871.97	148,237,884.91	132,509,897.08	143,316,438.99	126,802,010.62
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	16.97	-31.26	-10.61	8.16	-11.52
2.1 รายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ และเงินอุดหนุนที่กำหนด วัตถุประสงค์	179,352,454.53	127,949,804.78	129,520,572.08	143,316,438.99	123,365,058.29
2.1.1 งบกลาง	84,320,078.38	100,009,359.28	92,902,958.49	104,008,505.90	109,931,796.79
2.1.2 รายจ่ายประจำ	95,032,376.15	24,782,515.50	21,296,613.59	22,480,993.09	6,741,261.50
2.1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	0.00	3,157,930.00	15,321,000.00	16,826,940.00	6,692,000.00
2.2 รายจ่ายจากเงินสะสม	36,287,417.44	20,288,080.13	2,989,325.00	0.00	3,436,952.33
รายจ่ายทั้งหมด (ไม่รวมรายจ่ายจากเงินสะสม)	508,273,162.42	550,893,781.97	570,559,104.37	648,158,027.63	644,158,655.08
รายจ่ายทั้งหมด (รวมรายจ่ายจากเงินสะสม)	544,560,579.86	571,181,862.10	573,548,429.37	648,158,027.63	647,595,607.41
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	10.48	4.89	0.41	13.01	-0.09

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบสัดส่วนรายจ่าย

รายการ	ปี 2555 (ร้อยละ)	ปี 2556 (ร้อยละ)	ปี 2557 (ร้อยละ)	ปี 2558 (ร้อยละ)	ปี 2559 (ร้อยละ)
1. รายจ่ายตามงบประมาณ	60.40	74.05	76.90	77.89	80.42
1.1 งบกลาง	4.67	5.29	6.29	5.93	5.55
1.2 รายจ่ายประจำ	82.24	83.44	82.99	76.87	76.95
1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	13.09	11.27	10.72	17.20	17.50
2. รายจ่ายพิเศษ	39.60	25.95	23.10	22.11	19.58
2.1 รายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจและ เงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์	83.17	86.31	97.74	100.00	97.29
2.1.1 งบกลาง	39.10	67.46	70.11	72.57	89.11
2.1.2 รายจ่ายประจำ	44.07	16.72	16.07	15.69	5.46
2.1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	0.00	2.13	11.56	11.74	5.43
2.2 รายจ่ายจากเงินสะสม	16.83	13.69	2.26	0.00	2.71

ตารางที่ 8 สัดส่วนรายจ่ายตามงบรายจ่ายต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ)

ตัวชี้วัด	ปี 2555 (ร้อยละ)	ปี 2556 (ร้อยละ)	ปี 2557 (ร้อยละ)	ปี 2558 (ร้อยละ)	ปี 2559 (ร้อยละ)
รายจ่ายงบกลางต่อรายจ่ายจริง	4.67	5.29	6.29	5.93	5.55
รายจ่ายงบบุคลากรต่อรายจ่ายจริง	38.81	47.71	48.37	43.72	41.72
รายจ่ายงบดำเนินงานต่อรายจ่ายจริง	39.73	32.52	29.71	28.98	30.71
รายจ่ายงบเงินอุดหนุนต่อรายจ่ายจริง	3.65	3.21	4.56	3.98	4.17
รายจ่ายงบรายจ่ายอื่นต่อรายจ่ายจริง	0.05	0.01	0.35	0.18	0.35
รายจ่ายงบลงทุนต่อรายจ่ายจริง	13.09	11.26	10.72	17.21	17.50

จากตารางที่ 8 สัดส่วนรายจ่ายตามงบรายจ่ายต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ) พบว่าในปีงบประมาณ 2559 งบบุคลากรของเทศบาลมีรายจ่ายจริง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.72 โดยจะสังเกตได้ว่า ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 - 2559 งบบุคลากรมีสัดส่วนรายจ่ายสูงมากกว่าร้อยละ 40 จากสัดส่วนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 35 ประกอบกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจําแนกรายการค่าใช้จ่ายเงินเดือน ประโยชน์ตอบแทนอื่น และค่าจ้างของพนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้าง ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2544 กำหนดให้จ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นของข้าราชการหรือพนักงานท้องถิ่น ลูกจ้าง และพนักงานจ้าง โดยคำนวณและตั้งจ่ายให้ครบทั้ง 12 เดือน หรือ 1 ปี โดยมีให้สูงกว่าร้อยละ 40 ของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

จากสัดส่วนงบบุคลากรต่อรายจ่ายจริงที่ปรากฏข้างต้น เป็นการคำนวณโดยนำเอาเงินเดือนบุคลากรทางการศึกษา ที่จ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป และค่าตอบแทนผู้บริหารฝ่ายการเมืองมารวมคำนวณ อีกทั้ง ยังไม่ได้นำค่าใช้จ่ายบุคลากรบางประเภทซึ่งตั้งจ่ายอยู่ในงบกลางมารวมคำนวณด้วย ดังนั้น หากคำนวณตามหลักการตั้งงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานบุคลากร ตามรายการที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ ดังกล่าวข้างต้น งานระเบียบและสถิติการคลัง ฝ่ายบริหารงานคลัง กองคลัง จึงได้คำนวณค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากรของเทศบาล ที่จ่ายจากรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนทุกประเภท ปีงบประมาณ 2559 มียอดจ่ายจริงรวมทั้งสิ้น จำนวน 141,744,059.73 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.22 ของรายจ่ายจริงตามงบประมาณ (ไม่รวมอัตราร่างตามแผนอัตรากำลัง)

ตารางที่ 9 สัดส่วนรายจ่ายตามแผนงานต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ)

ตัวชี้วัดโครงสร้างรายจ่ายตามแผนงาน

ตัวชี้วัด	ปี 2555 (ร้อยละ)	ปี 2556 (ร้อยละ)	ปี 2557 (ร้อยละ)	ปี 2558 (ร้อยละ)	ปี 2559 (ร้อยละ)
รายจ่ายแผนงานบริหารทั่วไปต่อรายจ่ายจริง	18.35	17.39	14.59	13.74	14.10
รายจ่ายแผนงานการรักษาความสงบภายในต่อรายจ่ายจริง	4.90	3.96	3.79	3.52	3.29
รายจ่ายแผนงานการศึกษาต่อรายจ่ายจริง	18.49	32.59	33.66	30.71	31.97
รายจ่ายแผนงานสาธารณสุขต่อรายจ่ายจริง	5.22	4.10	4.04	3.53	3.63
รายจ่ายแผนงานสังคมสงเคราะห์ต่อรายจ่ายจริง	1.19	0.69	0.81	0.72	0.69
รายจ่ายแผนงานเคหะและชุมชนต่อรายจ่ายจริง	37.07	27.88	29.36	28.59	29.09
รายจ่ายแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชนต่อรายจ่ายจริง	0.70	0.55	0.75	0.78	0.67
รายจ่ายแผนงานศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการต่อรายจ่ายจริง	4.53	3.55	2.97	2.97	7.19
รายจ่ายแผนงานอุตสาหกรรมและการโยธาต่อรายจ่ายจริง	3.74	2.59	2.41	8.04	2.38
รายจ่ายแผนงานการพาณิชย์ต่อรายจ่ายจริง	1.14	1.41	1.33	1.47	1.44
รายจ่ายแผนงานงบกลางต่อรายจ่ายจริง	4.67	5.29	6.29	5.93	5.55

จากตารางที่ 9 สัดส่วนรายจ่ายตามแผนงานต่อรายจ่ายจริง (ไม่รวมรายจ่ายพิเศษ) ที่มีอัตราร้อยละสูงสุด ได้แก่ แผนงานการศึกษา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.97 เนื่องจากเทศบาลมีหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียนเทศบาล จำนวน 6 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 แห่ง บุคลากรทางการศึกษา จำนวนประมาณ 260 คน อุทยานการเรียนรู้นครลำปาง และพิพิธภัณฑสถานนครลำปาง (หอปุมละกอน) ประกอบกับผู้บริหารมีนโยบายด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กในเขตเทศบาลได้มีโอกาสเข้าเรียน การสนับสนุนงบประมาณให้กับเด็กที่ด้อยโอกาส การขยายโอกาสทางการศึกษา และการปรับปรุงคุณภาพและพัฒนาด้านการศึกษา โดยเทศบาลได้ดำเนินโครงการ อาทิเช่น โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษา โครงการจัดนิทรรศการทางวิชาการ โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนางานศิลปะสำหรับเด็กและเยาวชน โครงการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้ตามมาตรฐาน โครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในอุทยานการเรียนรู้นครลำปาง โครงการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานนครลำปาง เป็นต้น รวมถึงการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของโรงเรียนเทศบาล และจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการอุทยานการเรียนรู้นครลำปาง และพิพิธภัณฑสถานนครลำปาง (หอปุมละกอน)

รองลงมา ได้แก่ แผนงานเคหะและชุมชน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.09 เนื่องจากผู้บริหารคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โดยมีนโยบายด้านการพัฒนาเมือง ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้า เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเขตเทศบาลนครลำปาง ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวก ความปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการปรับภูมิทัศน์เมืองในย่านเศรษฐกิจการค้าเมืองลำปาง โดยได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การก่อสร้างปรับปรุงบูรณาการระบบสาธารณูปโภค พื้นฐานระบบไฟฟ้าเป็นแบบเคเบิลใต้ดิน การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลโดยวิธีถูกหลักสุขาภิบาล การดูแลรักษาสวนสาธารณะ การก่อสร้างปรับปรุงถนนและท่อระบายน้ำ การก่อสร้างปรับปรุงทางเท้า การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากบริเวณพื้นที่เศรษฐกิจ การขยายเขตไฟฟ้าพัฒนาและสายดับไฟฟ้าสาธารณะ และการขยายเขตวางท่อประปาในเขตเทศบาล ตลอดจนการจัดซื้อเครื่องจักรกล วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและความพร้อมในการให้บริการแก่ประชาชน

3. ดุลการคลัง

ในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมีงบประมาณเกินดุลรวมทั้งสิ้น จำนวน 48.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.50 ของรายจ่ายทั้งหมด โดยเกินดุลการคลังในงบประมาณ จำนวน 52.03 ล้านบาท และขาดดุลการคลังนอกงบประมาณ (รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) จำนวน 3.44 ล้านบาท ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 เป็นต้นมา เทศบาลมีดุลการคลังรวมเกินดุล เนื่องจากรายได้ในงบประมาณสูงกว่ารายจ่ายทั้งหมด ประกอบกับมีการใช้จ่ายจากเงินสะสมลดลง (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ดุลการคลัง

รายการ	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)	ปี 2557 (บาท)	ปี 2558 (บาท)	ปี 2559 (บาท)
1. ดุลการคลังในงบประมาณ (1 = 1.1-1.2)	57,378,399.07	137,262,428.28	103,414,275.96	67,585,252.73	52,031,970.96
1.1 รายได้	386,299,106.96	560,206,405.47	544,452,808.25	572,426,841.37	572,825,567.75
1.2 รายจ่าย	328,920,707.89	422,943,977.19	441,038,532.29	504,841,588.64	520,793,596.79
2. ดุลการคลังนอกงบประมาณ (ไม่รวม รายจ่ายจากเงินสะสม) (2 = 2.1-2.2)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2.1 รายได้เงินอุดหนุนที่กำหนด วัตถุประสงค์และรายได้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	179,352,454.53	127,949,804.78	129,520,572.08	143,316,438.99	123,365,058.29
2.2 รายจ่ายเงินอุดหนุนที่กำหนด วัตถุประสงค์และรายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	179,352,454.53	127,949,804.78	129,520,572.08	143,316,438.99	123,365,058.29
3. ดุลการคลังนอกงบประมาณ (รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) (3 = 2-3.1)	-36,287,417.44	-20,288,080.13	-2,989,325.00	0.00	-3,436,952.33
3.1 รายจ่ายจากเงินสะสม	36,287,417.44	20,288,080.13	2,989,325.00	0.00	3,436,952.33
4. ดุลการคลัง (ไม่รวมรายจ่ายจาก เงินสะสม) (4 = 1+2)	57,378,399.07	137,262,428.28	103,414,275.96	67,585,252.73	52,031,970.96
5. ดุลการคลัง (รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) (5 = 1+3)	21,090,981.63	116,974,348.15	100,424,950.96	67,585,252.73	48,595,018.63
6. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ) (ร้อยละ)	17.44	32.45	23.45	13.39	9.99
7. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ+ นอกงบประมาณ ไม่รวมเงินสะสม) (ร้อยละ)	11.29	24.92	18.13	10.43	8.08
8. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ+ นอกงบประมาณ รวมเงินสะสม) (ร้อยละ)	3.87	20.48	17.51	10.43	7.50

4. หนี้สินและภาระหนี้

จากตารางที่ 11 และตารางที่ 12 พบว่า ในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมียอดหนี้สินคงค้าง จำนวน 55.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.67 ของรายจ่ายตามงบประมาณ และภาระหนี้สิน จำนวน 8.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.68 ของรายจ่ายตามงบประมาณ สำหรับรายการหนี้สินและภาระหนี้ของเทศบาล มีจำนวน 2 โครงการ ได้แก่ เงินกู้จากธนาคารออมสิน (กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค) เพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชน มีหนี้สินคงค้าง จำนวน 1.10 ล้านบาท และเงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) เพื่อก่อสร้างตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมืองใหม่) พร้อมครุภัณฑ์ มีหนี้สินคงค้าง จำนวน 54.49 ล้านบาท

ทั้งนี้ เมื่อคาดการณ์ในปีงบประมาณ 2560 เทศบาลมีภาระหนี้สินที่จะต้องชำระ รวมทั้งสิ้นจำนวน 8.70 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.30 ของประมาณการรายจ่ายตามงบประมาณ แยกเป็น ชำระหนี้เงินกู้จากธนาคารออมสิน (กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค) เพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชน จำนวน 0.80 ล้านบาท และชำระหนี้เงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) เพื่อก่อสร้างตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมืองใหม่) พร้อมครุภัณฑ์ จำนวน 7.90 ล้านบาท

ตารางที่ 11 หนี้สินและภาระหนี้

รายการ	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)	ปี 2557 (บาท)	ปี 2558 (บาท)	ปี 2559 (บาท)
หนี้สินคงค้าง	5,358,554.00	81,411,554.00	72,400,468.68	64,009,034.07	55,592,519.70
หนี้สินคงค้างต่อรายจ่าย ตามงบประมาณ (ร้อยละ)	1.63	19.25	16.42	12.68	10.67
ภาระหนี้สิน	1,667,663.00	1,863,418.00	9,482,041.91	8,792,779.89	8,747,888.18
- คืนเงินต้น	1,386,000.00	1,386,000.00	9,011,085.32	8,391,434.61	8,416,514.37
- รายจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	281,663.04	477,417.16	470,956.59	401,345.28	331,373.81
ภาระหนี้สินต่อรายจ่าย ตามงบประมาณ (ร้อยละ)	0.51	0.44	2.15	1.74	1.68

ตารางที่ 12 รายการหนี้สินและภาระหนี้

รายการ	สัญญา เลขที่	ปีที่สิ้นสุด สัญญา	เงินต้นค้างชำระ				
			ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)	ปี 2557 (บาท)	ปี 2558 (บาท)	ปี 2559 (บาท)
1. เงินกู้จากธนาคารออมสิน (กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค) เพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชน จำนวน 9,264,554 บาท กำหนดระยะเวลาการกู้ยืม 15 ปี โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 3 ปี นับตั้งแต่วันเบิกเงินกู้งวดแรก อัตราดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 6.10 ต่อปี	11/2545 ลงวันที่ 31 พ.ค. 2545	ปีงบประมาณ 2560	4,070,554	3,328,554	2,586,554	1,844,554	1,102,554
2. เงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการ เทศบาล (ก.ส.ท.) เพื่อก่อสร้าง และปรับปรุงตลาดเทศบาล 3 (ตลาดรัชฎา) จำนวน 6,440,000 บาท กำหนดระยะเวลาส่งใช้คืน ภายในกำหนด 10 ปี นับตั้งแต่ ได้รับเงินกู้ครบถ้วนตามสัญญาแล้ว	1848/42/2546 ลงวันที่ 24 มิ.ย. 2546	ปีงบประมาณ 2557	1,288,000	644,000	-	-	-
3. เงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการ เทศบาล (ก.ส.ท.) เพื่อก่อสร้าง ตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาด หลักเมืองใหม่) พร้อมครุภัณฑ์ ระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่ได้รับ เงินกู้ครบถ้วนตามสัญญาแล้ว (รับเงินกู้ครบถ้วนในปีงบประมาณ 2556 วันที่ 23 พ.ย. 55)	732/56/2553 ลงวันที่ 9 ก.พ. 2553	ปีงบประมาณ 2566	-	77,439,000	69,813,915	62,164,480	54,489,966
รวม			5,358,554	81,411,554	72,400,469	64,009,034	55,592,520

5. เงินสะสม

จากข้อมูลยอดเงินสะสม (ตารางที่ 13) แสดงให้เห็นว่าในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมียอดเงินสะสมรวม (ไม่รวมทุนสำรองเงินสะสม) จำนวน 547.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมา จำนวน 48.81 ล้านบาท มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.79 เมื่อหัก เงินฝาก ก.ส.ท. จำนวน 107.65 ล้านบาท หัก เงินสะสมรูปแบบอื่น ๆ จำนวน 45.74 ล้านบาท และ หัก ยอดเงินที่อนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสมแล้ว (แต่ยังไม่ได้เบิกจ่าย) รวมจำนวน 39.38 ล้านบาท ประกอบด้วย โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนน จำนวน 6 โครงการ และโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากบริเวณพื้นที่เศรษฐกิจ จำนวน 1 โครงการ ดังนั้น เทศบาลจะเหลือเงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 จำนวน 354.54 ล้านบาท ทั้งนี้ หากเทศบาลมีความประสงค์จะใช้จ่ายจากเงินสะสม จะต้องกันเงินไว้ใช้จ่าย สำหรับรายจ่ายประจำที่ต้องจ่ายตามระเบียบฯ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ฯลฯ รวมถึงรายจ่ายที่จำเป็นกรณีฉุกเฉิน

สำหรับเงินทุนสำรองเงินสะสม ในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลมียอดเงินทุนสำรองเงินสะสม จำนวน 242.83 ล้านบาท

ตารางที่ 13 เงินสะสม

รายการ	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)	ปี 2557 (บาท)	ปี 2558 (บาท)	ปี 2559 (บาท)
1. เงินสะสมรวม (ไม่รวมทุนสำรอง)	280,765,979.05	348,914,597.90	435,237,373.71	498,501,943.24	547,307,998.43
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	7.11	24.27	24.74	14.54	9.79
หัก 1.1 เงินฝาก ก.ส.ท.	80,704,796.52	84,817,844.73	95,043,307.34	102,708,161.47	107,649,864.99
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	6.76	5.10	12.06	8.06	4.81
หัก 1.2 เงินสะสมรูปแบบอื่นๆ	13,607,957.76	17,950,049.94	24,583,345.17	33,181,519.93	45,739,816.06
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	10.18	31.91	36.95	34.98	37.85
1.3 ยอดเงินที่อนุมัติให้ จ่ายขาดเงินสะสมแล้ว (แต่ยังไม่ได้ เบิกจ่าย) (1.3 = 1.-1.1-1.2-1.4)	16,596,400.00	0.00	0.00	0.00	39,381,300.00
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-32.22	-100.00	0.00	0.00	100.00
1.4 เงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ (1.4 = 1.-1.1-1.2-1.3)	169,856,824.77	246,146,703.23	315,610,721.20	362,612,261.84	354,537,017.38
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	13.46	44.91	28.22	14.89	-2.23
2. ทุนสำรองเงินสะสม (25% ของเงินที่ตกเป็นเงินสะสม)	152,754,241.95	187,069,849.02	212,923,418.01	229,819,731.19	242,827,723.93
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	15.23	22.46	13.82	7.94	5.66

6. ความเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- เทศบาลควรสนับสนุนการทบทวน ปรับปรุง แก้ไขเทศบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการยกร่างเทศบัญญัติฯ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับต้นทุนการให้บริการและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สำหรับการบริหารการจัดเก็บรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง หมวดภาษีอากร ซึ่งถือเป็นรายได้หลักสำคัญ ควรรักษามาตรฐานการจัดเก็บรายได้ให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้บริหารควรให้การสนับสนุนการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ จำนวน 2 อัตรา สำหรับค่าธรรมเนียมที่เทศบาลจัดเก็บรายได้ ควรเพิ่มอัตรากำลังในการออกตรวจภาคสนามให้เพียงพอ ซึ่งจะสามารถเพิ่มพูนรายได้ให้กับเทศบาล รวมถึงควรส่งเสริมพัฒนาความรู้ให้กับบุคลากรเพื่อรองรับและเตรียมความพร้อมการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เชิงนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้การพัฒนารายได้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไป

- เทศบาลควรให้การสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน โดยอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องของการดำเนินการตามกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ การบริการด้านสาธารณูปโภค การให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนการเพิ่มเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประกอบการ เช่น การเชิญให้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล การรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เป็นต้น

- เทศบาลควรเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานและแผนการจัดหาพัสดุ เพื่อไม่ให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณกระจุกตัวในช่วงปลายปีงบประมาณ มีการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อประกอบการตัดสินใจด้านการบริหารงบประมาณของผู้บริหารโดยการโอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับโครงการที่ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นลำดับแรก โครงการที่สามารถเสริมสร้างเพิ่มพูนรายได้ให้กับประชาชน โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรและการให้บริการของเทศบาล โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ตลอดจนการรณรงค์ให้มีการใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

- เทศบาลควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในที่ได้จัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือของพนักงานทุกระดับ ซึ่งมีส่วนร่วมในการค้นหาความเสี่ยงและประเมินความเสี่ยงด้วยตนเอง ผ่านการวิเคราะห์และสอบทานการประเมินโดยผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเทศบาลเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการและประชาชนเป็นสำคัญ

- เทศบาลควรส่งเสริมให้บุคลากรถือปฏิบัติตามนโยบายความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านความโปร่งใส ด้านความพร้อมรับผิด ด้านความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร ด้านคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน และด้านการสื่อสารภายในหน่วยงาน ซึ่งกำหนดเป็นมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติให้บุคลากรทุกคนพึงยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่กับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ๆ

กองวิชาการและแผนงาน
ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ
งานจัดทำงบประมาณ
โทร. 0-5423-7237 ต่อ 7410, 7411
www.lampangcity.go.th

